Fylkesmannen i Oppland

STATENS NATUR OPPSYN

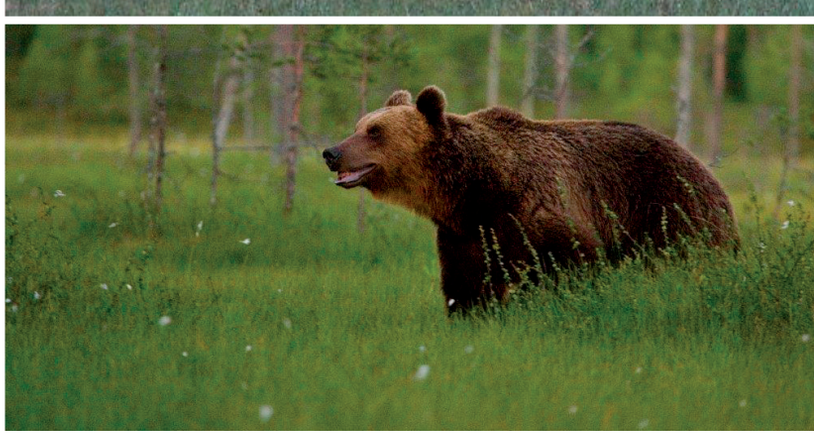

Informasjon om rovvilt og beitesesongen 2014

Juni 2014

Fylkesmannen i Oppland

Denne folderen er gitt ut av Fylkesmannen i Oppland og Statens naturoppsyn og inneholder aktuell informasjon om rovvilt og forvaltning i fylket.

Folderen sendes til saueeiere og tamreinlag i Oppland, kommunene i Oppland, rovviltkontakter i Oppland, Oppland Sau og Geit, Oppland Bondelag, Oppland Bonde- og småbrukerlag, Naturvernforbundet i Oppland, NJFF-Oppland, fjellstyrene i Oppland, Rovviltnemnda i Oppland og Mattilsynet.

Fylkesmannens rovviltberedskap
Det er Fylkesmannens som skal kontaktes ved spørsmål om skadefellingssøknad (1.juni – 15. feb) og erstatning for rovviltskade. Dersom en akutt skadesituasjon oppstår og en ønsker å søke om skadefelling av rovvilt, kan en benytte Fylkesmannens **rovvilttelefon 977 37 223** på kveldstid og i helger. Telefonen er betjent fra kl. 08 – 22 alle dager i perioden 15. mai til 1. oktober. Det kan også legges igjen melding på mobilsvar.

SMS-varsling
Fylkesmannen sender ut SMS om spesielle rovviltobservasjoner og andre rovviltrelaterte hendelser, som har betydning for endret beredskap lokalt, til en fra kommuneadministrasjonen og en fra beitenæringa i hver kommune. Det er opp til kommunene og beitenæringa å etablere systemer for videresending av relevant informasjon.

Vi understreker at dette ikke er en oppgave forvaltningen er pålagt å gjøre, men en service SNO og Fylkesmannen gir beitenæringa med mål om å kunne ha økt beredskap og bl.a. spisse tilsynet av bufe på beite. Ordningen går gjennom flere ledd og vi kan vanskelig garantere at all informasjon når ut.

Skadefellingssøknader
Det kan søkes om skadefellingstillatelse fra eier, beitelag eller kommune. På kveldstid og i helger kan det søkes per telefon, men skriftlige søknad skal ettersendes på nærmeste virkedag.

Det er ønskelig med så mange opplysninger som mulig om skadesituasjonen ved søknad om skadefellingstillatelse. En søknad bør inneholde:
- Hvem søker (enkeltperson/beitelag etc.) og for hvilket område (beitelag/kommune).
- Kartfestet info om kadaverfunn: ant. kadaver totalt, ant. undersøkt av SNO, savnede lam.
- I hvilket tidsrom tap eller skade har skjedd.
- Antall saueeiere som er berørt og antall dyr som går på beite i det aktuelle beiteområdet.
- Om det er gjennomført/mulig å gjennomføre forebyggende tiltak i beiteområdet.

For å få en vellykket skadefelling er det viktig at:
- Det er tilstrekkelig tilsyn i området slik at skade oppdages raskt. Tilsyn med kadaverhund anbefales.
- Søknaden om skadefelling sendes hurtig – ta gjerne telefonkontakt med Fylkesmannen på forhånd.
- Søknaden behandles raskt hos Fylkesmannen.
- Fellingslaget er godt organisert og har gjort nødvendige forberedelser.
- Tilsyn/beitelag/kadaverhundekvipasjer

raskt melder fra om nye funn/observasjoner til fellingsleder og SNO.
- Eventuelle søknader om bruk av motorkjøretøy blir raskt behandlet.
- En vurderer bruk av trente hundeekvipasjer i fellingsforsøket (se eget punkt).

Statens naturoppsyn kan bistå i arbeidet med felling av rovvilt. Rovviltkontaktene kan i en skadefellingsperiode være behjelpelig med å vurdere alderen på ev. nye kadaver. Ansvarlig fellingsleder kan selv ta kontakt med SNO for eventuell bistand. Slik bistand kan f.eks. bestå av kompetanseoppbygging/opp-læringstiltak eller praktisk innsats. SNO kan bidra i fellingsforsøk på de samme vilkårene som er gitt det kommunale fellingslaget. SNO vurderer eventuell bistand bl.a. med bakgrunn i egen kapasitet. Forespørsel om denne type bistand rettes primært til tlf. 95 72 27 33 (Esben Bø) eller 46 44 86 57 (Ole Knut Steinset).

Forespørsel om SNO kan ta over fellingsforsøket må komme fra kommunen eller fellingsleder selv om det er Fylkesmannen som har gitt fellingstillatelsen. Slik forespørsel vil bli vurdert bl.a. opp mot andre pågående fellingsforsøk. Dersom SNO skal ta over et fellingsforsøk må det klareres av Miljødirektoratet. Når SNO overtar et fellingsforsøk utføres det etter «Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt».

INFORMASJON FRA STATENS NATUROPPSYN (SNO)

SNO har 19 rovviltkontakter fordelt på 4 regioner i Oppland. Rovviltkontaktene utfører skadedokumentasjon ved mistanke om rovdyrskade på bufe/tamrein, og kontroll av meldinger om spor og sportegn etter store rovdyr.

Spor- og synsobservasjoner av rovvilt
For å kunne følge med i bestandssituasjonen av rovdyr er det viktig at alle antatte sportegn eller synsobservasjoner av rovdyr meldes til en av SNOs rovviltkontakter så snart som mulig. Rovviltkontakten kan da, etter fastsatte retningslinjer, dokumentere dette slik at det blir registrert i det nasjonale overvåkningsprogrammet for store rovdyr. Alle innmeldte spor/synsobservasjoner loggføres av SNO.

Prosedyrer ved kadaverfunn
Funn av kadaver der det er mistanke om rovviltskade skal umiddelbart meldes inn til en av SNOs rovviltkontakter. Dette gjelder uansett kadaverets tilstand. Dersom lokal rovviltkontakt ikke er tilgjengelig, kan den nærmeste i en annen region kontaktes eller melding gis direkte til SNO. Det kan også legges igjen melding på mobilsvar.

Samleliste over kadaver datert tilbake i tid, som leveres etter beitesesongen og som ikke kan undersøkes, avvises av SNO (jfr. erstatningsforskriftens § 4c).

Når SNO v/rovviltkontakt har undersøkt skader på husdyr, orienteres husdyreier om utfallet i etterkant dersom han eller hun ikke selv er med på undersøkelsen. Ved nye skadesituasjoner forårsaket av bjørn og ulv, og i noen grad jerv og gaupe, varsles i tillegg

rovviltnemnda ved sekretariatet hos Fylkesmannen. Det samme gjelder dokumenterte rovviltobservasjoner. Sekretariatet hos Fylkesmannen vil da varsle aktuelle kommuner. For oppdatering om skadesituasjonen, se Rovbasens innsynsløsning via Rovviltportalen.

I tilfeller der innleid tilsyn/kadaverhundekvipasjer finner rovviltskade på bufe, tilrår Fylkesmannen at både SNOs rovviltkontakt og husdyreier blir varslet umiddelbart.

Noen praktiske tips ved funn av kadaver

• La kadaveret ligge mest mulig urørt, men dekk det til for å verne mot åtseletere (ikke plast).
• Noter kartreferanse (eventuelt avmerk på kart) og ta gjerne bilder – også nærbilde.
• Merk stedet slik at det er lettere å finne igjen, for eksempel med en hvit duk, og vær innstilt på å påvise funnstedet dersom ikke GPS-kartreferanse er oppgitt.
• Meld snarest fra til SNOs rovviltkontakt (se tlf liste). Det er dyreeieres ansvar at skader blir meldt.
• Undersøk om det er ytterligere tap/skader i området.

På bakgrunn av rovviltkontaktens rapport vil regionalt rovviltansvarlig i SNO sette en endelig konklusjon, og dette vil være grunnlaget når Fylkesmannen behandler søknader om erstatning.

"Stikkprøveordning" etter avtale med Fylkesmannen

I enkelte situasjoner der det er mange skader av samme rovviltart vil det være svært ressurskrevende for rovviltkontakt å undersøke alle skadetilfellene. Da kan Fylkesmannen og rovviltkontakt avtale at for eksempel hvert 3. kadaver undersøkes. Når en slik avtale inngås, har Fylkesmannen "nok" kadaver for å iverksette/forlenge skadefellingstillatelsen, mens det i erstatningsoppgjøret vil være det totale antallet dokumenterte/antatte rovviltskader som er gjeldende.

Dyreeier skal derfor fortsette å gå tilsyn og melde inn alle kadaver til rovviltkontakt. Innmeldte kadaver som ikke blir undersøkt, vil registreres som "antatt" i Rovbase, dersom det er sannsynlig at det er samme skadegjørende rovvilt. Dette er svært viktig for å få et korrekt antall kadaver i forbindelse med erstatningsutmålingen.

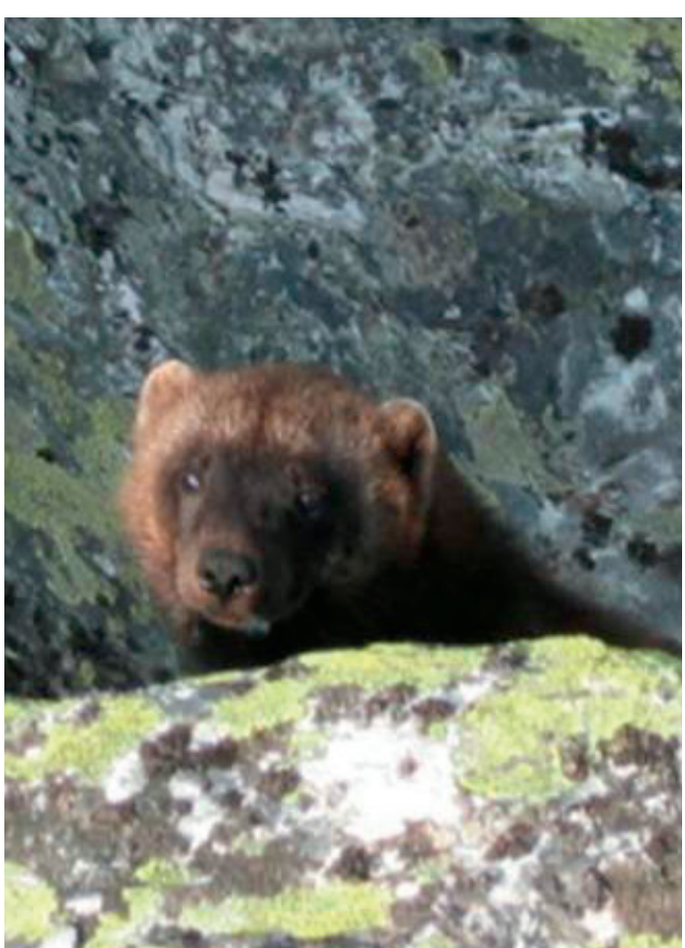

Statens naturoppsyns rovviltkontakter i Oppland i 2014:

SNO v/Esben Bø (regionalt rovviltansvarlig) leder arbeidet med skadedokumentasjon og kan ta imot melding på tlf. 95 72 27 33, esben.reidar.bo@miljodir.no, eller Ole Knut Steinset (rovviltmedarbeider) på tlf. 46 44 86 57, ole.knut.steinset@miljodir.no

Fortrinnsvis meldes skader direkte til lokal rovviltkontakt eller annen rovviltkontakt i regionen:

SNO lokale rovviltkontakter	Adresse	Post adr.	Privat	Mobil	E-mailadresse
Region Nord-Gudbrandsdal t.o.m. Nord Fron/ Ottadalen					
Jon Nørstebø	Bjønnholen	2665 Lesja		91 51 66 79	jon.norstebo54@hotmail.no
Atle Erik Berget	Hagestande	2665 Lesja		95 80 88 48	atle.e.berget@gmail.com
Asgeir Myhrmoen	Elgfaret 10	2660 Dombås		90 50 30 35	asgeir.myhrmoen@fjellstyrene.no
Kari Svendsgard	Furumoen 3	2662 Dovre		91 83 54 24	kari.svendsgard@fjellstyrene.no
Amund Byrløkken	Brekkevegen 47	2672 Sel		90 73 75 41	
Jan Skogen	Finnkanten 4	2680 Vågå		91 54 26 00	jan@skogen.it
Christian Vole	Øvergrendsvg. 78	2686 Lom		90 10 21 08	ch-vo@online.no
Erling Dagsgard	Brandsar	2690 Skjåk		90 99 94 96	erling.dagsgard@skjaak.kommune.no
Region Midt-Gudbrandsdal, Sør-Gudbrandsdal, Lillehammer og Gausdal:					
Christen Bårdsløkken	Skottvegen 35	2630 Ringebu		91 15 37 29	Chr_baards@hotmail.com
Odd Steinar Granheim	Krukhaugvg. 191	2635 Tretten		97 56 01 67	osgran@frisurf.no
Eivind Fossum	Veltevegen 163	2636 Øyer		91 12 95 62	efossu@frisurf.no
Region Toten/Land/Hadeland:					
Helge Bjerkehagen	Møllerhagenvg. 106	2847 Kolbu	61 16 74 21	91 18 47 13	
Leif Westrum	Gjøviklina 707	2879 Odnes	61 12 60 76	47 81 18 77	Leif.westrum@gmail.com
Arvid Snellingen	Sveaveien 500	2742 Grua	61 32 50 44	41 41 45 85	Arvid.snellingen@gmail.com
Magnar Haugen	Kjølvegen 145	2760 Brandbu	61 33 45 65	90 86 25 02	magna-h3@online.no
Jon Petter Bergsrud	Skirstadgutua 24	2750 Gran		95 89 37 01	jpbergsrud@gmail.com
Region Valdres:					
Per Ivar Stensæter	Steinsætervg. 197	2930 Bagn	61 34 78 32	90 78 47 42	pestense@bbnett.no
Stein Olav Windingstad	Bygdinvegen 1896	2943 Rogne		95 70 99 33	Stein.o.w@gmail.com

Esben Bø, postboks 94, 2688 Lom

Ole Knut Steinset, Etnedalsvegen 1283, 2890 Etnedal

INFORMASJON FRA MATTILSYNET

Dyrevelferd på beite
Mattilsynet er opptatt av at husdyr skal ha trygge forhold på utmarksbeite, uten vesentlig risiko for sykdom eller skader. Beiting anses som et dyrevelferdsmessig gode. Mattilsynet samarbeider tett med Fylkesmannen og rovviltforvaltningen for å forebygge skader forårsaket av fredet rovvilt som utgjør en betydelig dyrevelferdsrisiko i mange distrikter.

Varsle Mattilsynet
Når dyreeier eller beitelag oppdager fredet rovvilt som utgjør en potensiell skaderisiko i områder prioritert for beiting, eller skaden allerede har skjedd, ber vi om at dette varsles til Mattilsynets distriktskontor.

Varsling er viktig for at Mattilsynet skal få oversikt over en skadesituasjon så tidlig som mulig og at vi kan bidra til å sette inn nødvendige forebyggende tiltak.
Distriktskontor Gudbrandsdalen:
internpost.dk.gudbrandsdal@mattilsynet.no
Distriktskontor Valdres og Gjøvik:
internpost.dk.valdresoggjovik@mattilsynet.no
Felles sentralbord: 22 40 00 00
www.mattilsynet.no

Mattilsynet kan vedta nedsanking eller samling av dyr
I spesielle tilfeller kan det også være aktuelt at Mattilsynet fatter vedtak om samling av dyr og nedsanking fra beite. Dyreeier kan da være berettiget en kompensasjon for å dekke ekstra fôrkostnader på hjemmebeite.

Overvåkning av skrapesjuke hos småfe
Mattilsynet minner om at det skal tas hjerneprøver av alle småfe eldre enn 18 mnd som kreperer på beite eller blir avlivet. Uttak av hjerneprøver er et ledd i helseovervåkningen og er viktig for å dokumentere og opprettholde en god helsestatus i saue- og geiteholdet. God helsestatus er avgjørende for å sikre at forbrukerne har tillitt til mattryggheten i norske landbruksprodukter.

Mattilsynet tar ut hjerneprøver
Dersom dyreeier finner nylig drepte søyer, eller ved avliving av søyer som er blitt skadet, ber vi om at Mattilsynets distriktskontor varsles (jf. varslingsplikten) slik at vi kan ta ut hjerneprøve. Prøvetaking og undersøkelse er uten kostander for dyreeier.

BEITEDYR

Husdyr på utmarksbeite i Oppland
245 000 søyer og lam
5 800 geiter
18 000 ammeku/mjølkeku
24 000 ungdyr storfe
800 hester
18 000 tamrein
(SLF 31.07.2013)

Sauehold i Oppland - tall fra organisert beitebruk

Region	Sau/lam sluppet '13	Sau/lam sluppet '12	Endring i sauetall	Fylkes -andel	Dyr pr beset	Ant. beitelag	Prod. 2013	Prod. 2012
Nord-Gudbrandsdal	59 533	56 638	+5,1 %	25 %	201	20	296	297
Midt-Gudbrandsdal	51 756	49 597	+4,3 %	22 %	230	19	225	231
Lillehammer-regionen	35 034	33 461	+4,7 %	15 %	220	6	159	162
Gjøvik/Land-regionen	42 623	41 273	+3,3 %	18 %	189	18	226	229
Hadeland	13 478	13 653	-1,3 %	6 %	193	2	70	78
Valdres	32 077	30 700	+4,5 %	14 %	184	20	174	180
Oppland	234 501	225 322	+4,1 %	100 %	204	85	1150	1177

Beitelaga er svært viktige organisasjonsenheter for saue-næringa i Oppland. 95 % av saue-produsentene med sau på ut-marksbeite er medlem i et organisert beitelag, og disse har 96 % av all sau som beiter i utmarka.

Rundt 12 % av sauen i Norge hører hjemme i Oppland, og vel 9 % av landets saueprodusenter er opplendinger.

Besetningsstørrelsen i Oppland øker. Per 01.01.2014 var det i gjennomsnitt 63 vinterfora sau eldre enn 1 år per besetning. I 2010 var snittet 58. På landsbasis er det 53 vinterfora sau eldre enn et år per besetning. Gjennom-snittsbesetningen sender til sammen 204 dyr på beite.

Fylkesoversikt - tall fra SLF 2013

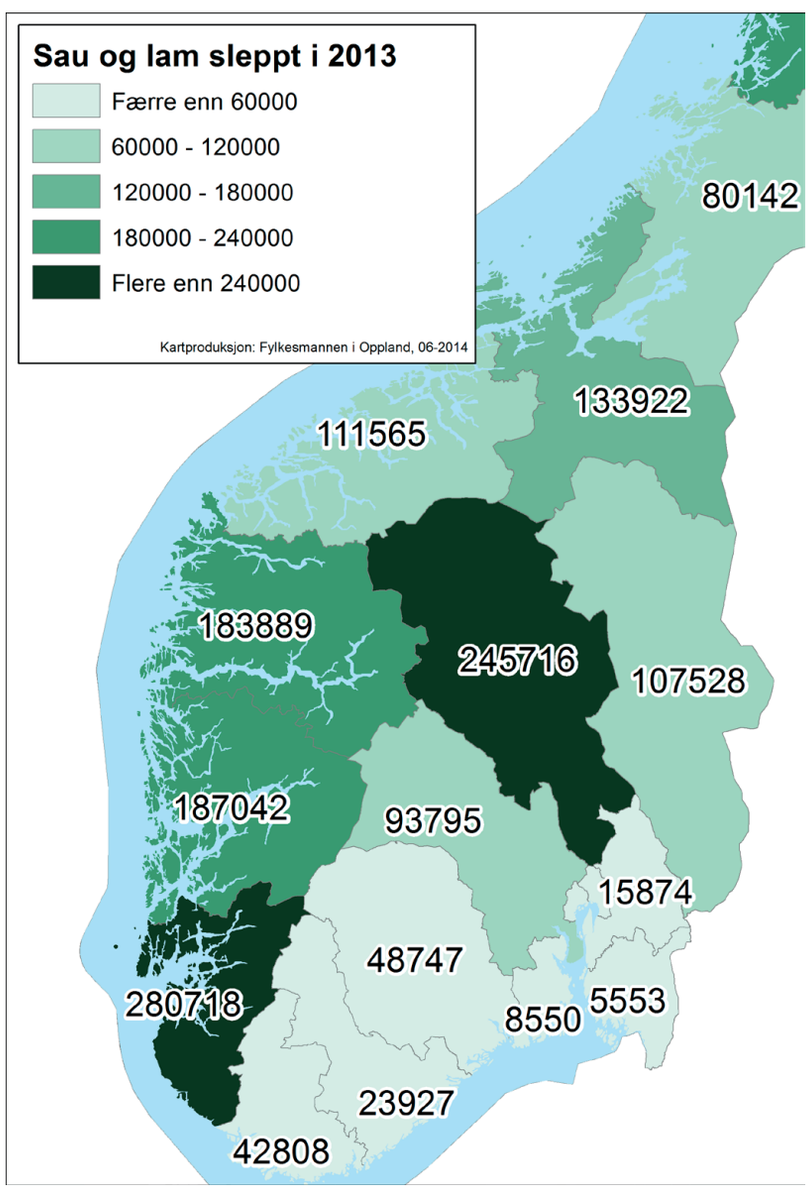

Kommuneoversikt-største og minste tap registrert gjennom OBB 2013

	Kommuner med de største tap i 2013	Søyer og lam sluppet på utmarksbeite	Taps % 2013	Søyer og lam tapt på utmarks-beite 2013	Taps % 2012	S+L tapt på utmarks-beite i 2012
1.	Dovre	8 758	12,46	1 091	7,36	606
2	Sør-Aurdal	10 691	8,35	340	8,84	375
3	Søndre Land	2 656	7,72	205	8,27	214
4	Øyer	7 540	7,68	579	3,43	247
5	Nordre Land	12 307	7,22	889	5,70	666
6	Nord-Fron	14 404	6,92	997	4,26	603
7	Øystre Slidre	7 035	6,35	447	7,38	469
8	Lesja	18 805	6,26	1 177	7,98	1 459
9	Gran	8 162	6,10	498	5,67	501
10	Skjåk	5 436	5,91	321	5,19	250
11	Gausdal	12 502	5,45	1056	6,04	1 096
12	Sel	6 241	5,40	338	5,72	371
13	Sør-Fron	17 183	5,12	880	4,62	767
14	Ringebu	20 169	5,10	1028	4,43	835
15	Østre Toten	12 690	5,08	645	4,56	567
16	Vang	6 786	4,23	287	4,49	277
17	Vågå	13 542	4,20	573	2,97	375
18	Lunner/Jevnaker	5 316	4,16	221	5,43	262
19	Gjøvik	12 203	4,06	496	3,73	435
20	Lom	6 751	3,83	258	5,02	312
21	Vestre Toten	2 767	3,43	95	2,72	79
22	Etnedal	1 768	3,17	56	4,88	82
23	Nord-Aurdal	10 691	3,14	336	3,05	314
24	Lillehammer	8 127	3,10	252	2,36	191
25	Vestre Slidre	1 727	1,39	24	1,95	38
	SUM OPPLAND	**234 501**	**5,58**	**13 085**	**5,05**	**11 391**

Beitelagstatistikk fra 2013 viser økte tap på utmarksbeite i mange Opplandskommuner. Gjennomsnittlig tapsprosent for Oppland i 2013 ble 5,58 %. Dette er en tydelig økning fra 2012 da totaltapet for fylket var 5,05 %. Samlet søyetap i 2013 var 2,84 % og samlet lammetap 7,15 %. I 2012 var søye-tapet 2,60 % og lammetapet 6,20 %.

ROVVILT

Bestandsmål i Oppland
Stortinget vedtok i 2004 følgende bestandsmål for region 3/Oppland:
• 5 familiegrupper av gaupe årlig
• 4 årlige ynglinger av jerv
Det skal ikke være ynglende bjørn og ulv i Oppland.

Bestandssituasjon i Oppland per 15. mai 2014
Jerv: I 2013 ble det påvist 5 ynglinger av jerv i Oppland. Årets registreringsarbeid er ikke avsluttet, men pr. 1. juni er det påvist 7 ynglinger av jerv i fylket. Lokalitetene med yngling er Svartdalen (Lesja, N), Grøndalen (Lesja, N), Lordalen (Lesja, S), Kjølen (Lesja/Lom), Storfjellet (Ringebu), Langsua (Ø. Slidre/Fron/Gausdal) og Grimsdalen øst (Dovre). Det ble foretatt hiuttak på de tre sistnevnte i april, og totalt 7 valper og ei tispe ble avlivet.

Gaupe: I 2013 ble det påvist 7,5 familiegrupper av gaupe i Oppland, og mye tyder på at man ligger over bestandsmålet også i 2014. Det endelig tellende antall familiegrupper for 2013/14 vil bli publisert av Rovdata i juni.

Bjørn: I 2013 ble det gjennom DNA-analyser påvist at bare én hannbjørn («OP2») hadde størstedelen av sin aktivitet i Oppland. Det ble funnet DNA fra ytterligere 4 individer, men disse har mest aktivitet i andre fylker. To bjørner er felt på skadefelling i mai 2014 etter vedtak av Miljødirektoratet.

Ulv: Både i 2012 og 2013 var det mye aktivitet av ulv i Oppland, og også våren 2014 har det vært en del observasjoner av ulv i fylket. To ulver er felt på skadefelling i mai 2014. Det er svært uforutsigbart om og ev. hvor det vil dukke opp ulv i fylket, men det må påregnes noe aktivitet av ulv i 2014.

Kongeørn: Bestanden er på 50 – 60 par, og det var 14 påviste hekkinger i 2013. I både 2012 og 2013 har det vært lav hekkesuksess for kongeørn, sammenlignet med tidligere år. I 2014 vil det gjennomføres supplerende kartlegging sør og vest i fylket, og det vil i tillegg være fokus på registrering av aktivitet i Sør- og Midt-Gudbrandsdalen.

Yngleområde for jerv

Yngleområde for gaupe

Mer om kartene - bla om

Yngelområde for jerv
Med hensyn på **jerv** er området som avgrenses av kommunegrensa mellom Vang/Øystre Slidre og Lom/Vågå, og følger Rv51 til Vågåvatnet/Otta og så Otta og Gudbrandsdalslågen sørover til Otta, for der-etter å følge kommunegrensa mellom Sel og Nord-Fron til nasjonalpargrensa for Rondane nasjonalpark, som så følges fylkesgrensa mot Hedmark, rovviltprioritert område. Resten av fylket er beitedyrprioritert med hensyn på jerv.

Hele fylket er beitedyrprioritert med hensyn på **ulv** og **bjørn.**

Yngleområde for gaupe
Med hensyn på **gaupe** er kommunene Vang, Øystre Slidre, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Etnedal, Nordre Land, Søndre Land, Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Gran, Jevnaker og Lunner rovviltprioritert område, mens resten av fylket er beitedyrprioritert.

AVGANG ROVVILT 2013/2014 (1. april 2013 – 31. mars 2014)					
Art	Dato	Sted	Antall	Kjønn	Merknad
Ulv	08.06.2013	Vestre Toten	1	Hann	Påkjørt av toget
	09.06.2013	Vang	1	Hann	Skadefelling
	16.07.2013	Nord-Fron	1	Hann	Skadefelling
Bjørn	14.06.2013	Ringebu	1	Hann	Skadefelling
Jerv	26.07.2013	Lom	1	Hunn	Skadefelling
	24.08.2013	Nord-Fron	1	Hunn	Skadefelling (trukket fra lisensfellingskvote)
	02.10.2013	Øystre Slidre	1	Hann	Lisensfelling
	06.12.2013	Sør-Fron	1	Hann	Lisensfelling
Gaupe	01.02.2014	Gjøvik	1	Hunn	Kvotejakt
	01.02.2014	Gausdal	1	Hann	Kvotejakt
	01.02.2014	Ringebu	1	Hunn	Kvotejakt
	06.02.2014	Gjøvik	1	Hann	Kvotejakt
	07.02.2014	Nordre Land	1	Hann	Kvotejakt
	08.02.2014	Sel	1	Hann	Kvotejakt
	16.02.2014	Vågå	1	Hann	Kvotejakt
	22.02.2014	Gran	1	Hann	Kvotejakt
	22.02.2014	Nordre Land	1	Hunn	Kvotejakt
	22.02.2014	Nord-Aurdal	1	Hann	Kvotejakt
	23.02.2014	Øyer	1	Hann	Kvotejakt
AVGANG ROVVILT 2014/2015 (1. april 2014 – 31. mars 2015)					
Ulv	10.05.2014	Nord-Fron	1	Hunn	Skadefelling
	15.05.2014	Vågå	1	Hunn	Skadefelling
Bjørn	15.05.2014	Øyer	1	Hann	Skadefelling (SNO)
	18.05.2014	Gausdal	1	Hann	Skadefelling
Jerv	24.04.2014	Ringebu	**3**	Valper	Hiuttak (SNO)
	03.05.2014	Sør-Fron	3	Tispe + 2 valper	Hiuttak (SNO)
	05.05.2014	Dovre	2	Valper	Hiuttak (SNO)

Kvote for betingede skadefellingstillatelser 2014/2015

Rovviltnemnda i region 3/Oppland vedtok 15. mai følgende kvoter for betingede skadefellingstillatelser for perioden 1. juni 2014 – 15. februar 2015:

- Jerv 4 dyr
- Gaupe 2 dyr
- Bjørn 5 dyr (utvidet fra 2 dyr, etter nytt vedtak 1. juni)
- Ulv 6 dyr (ett dyr i fratrekk, skadefelling i Vågå 15. mai)

Godtgjøringsordning for skadefellingsforsøk

- Ordningen gjelder kommunalt og interkommunalt fellingslag. Privatpersoner eller lag som ikke er tilknyttet kommune eller fylke faller ikke inn under ordningen.
- Ordningen kan ikke brukes til kompensasjon til kommunene i forbindelse med administrasjon av skadefellingslagene eller godtgjøring av beredskapsvakt.
- Deltakere som mottar godtgjøring må være registrerte lisensjegere.
- Det kan maksimalt utbetales kr. 1400,- pr. jeger pr. døgn.
- For jaktlaget vil dekning av direkte og dokumenterte kostnader være begrenset oppad til kr. 15.000 per fellingsforsøk (bompenger, telefonutgifter, kjøring m.m.)
- Fylkesmannen skal fastsette en ramme for hver skadefellingstillatelse, og dersom det er behov for økning i rammen skal Fylkesmannen kontaktes i forkant. Utbetalingen må ikke overstige de rammene som framgår av Fylkesmannens vedtak om felling, og kommunen må beregne feriepenger/arbeidsgiveravgift av den gitte ramme.
- Den enkelte kommune har ansvaret for å føre timelister for mannskapet i fellingslaget for hvert fellingsforsøk. Timelistene skal inneholde dato, klokkeslett for start og slutt, antall timer, antall km kjørt, start – og stoppested. Administrasjonskostnader knyttet til fellingsleder må spesifiseres.

Sporhundekvipasjer

Navn	Tlf	IKKE tilgjengelig	Beredskapsuker
Terje Dalbakk Lillehammer, Fåberg	916 55 301	30. juni – 6. juli 2. aug – 10. aug	23, 26, 29, 33 og 36
Ylva Österstrøm Hadeland, Gran	480 37 178		24, 27, 30, 32 og 35
Raymond Ødegård Vang i Valdres, Øye	941 97 832		25, 28, 31, 34 og 37

Ved sporingsoppdrag i områder hvor ekvipasjene har lang reiseavstand er det likevel mulig å ringe en av de andre (med unntak av Terje som er utilgjengelig i oppsatt tidsrom). Ved flere sporingsoppdrag samtidig er alle tre tilgjengelige. Ekvipasjene kan settes inn i sporingsoppdrag på både bjørn, ulv, jerv og gaupe, selv om de har trent mest på bjørn.

Om ekvipasjene

Ekvipasjene er inne i sitt 3 utdanningsår ved Scandinavian Working Dog Institute (SWDI). Utdanningen skal gjøre ekvipasjene i stand til å følge individspesifikke spor av rovvilt, uansett art, uten å slå over på spor av annet vilt. Ekvipasjene vil bli ferdig sertifisert i løpet av året. Alle tre ekvipasjer vil pr i dag være gode redskap for å finne spor på barmark og følge dette, men som ved all bruk av hund er det ingen garanti for at sporingsforsøkene

lykkes. Fjoråret ga imidlertid mange gode erfaringer, både for ekvipasjene og skadefellingslaga som benyttet ekvipasjene (både på bjørn og ulv), og det er ønskelig at denne erfaringsutvekslingen videreføres i størst mulig grad også i år.

Bruk ekvipasjene
Det vil være en tett dialog og samarbeid mellom sporhundekvipasjene og kadaverhundekvipasjene. Beitelag og beitedyreiere oppfordres til å kontakte ekvipasjene ved mistanke om rovviltskade før dokumentasjonen gjøres av SNO. Ekvipasjen vil da komme til et så ferskt spor som mulig, og kan spore rovviltet i forkant av en ev. skadefellingstillatelse. Gis det ikke skadefellingstillatelse, avblåses sporingen. Gis det skadefellingstillatelse er muligheten for å lykkes med et uttak bedre. I alle tilfeller hvor ekvipasjene brukes er det viktig at en kjentmann deltar sammen med ekvipasjen.

Ekvipasjene bruker GPS som gjør det mulig for jaktlaget å se hvor ekvipasjen til enhver tid oppholder seg. Ved skadefelling underlegges ekvipasjen skadefellingsleder, og godtgjøres via Fylkesmannen (dette går utenom den rammen som er gitt det kommunale fellingslaget). Andre oppdrag anses som trening og gjøres etter avtale med beitelag/dyreeier/SNO. Hundeførerne har løst lisens og er storviltjegere. Hundene går i bånd (langline) og vil ikke være en trussel for beitedyr eller annet vilt. Ekvipasjene er tilgjengelige for oppdrag i hele fylket.

MIDLER TIL FOREBYGGENDE OG KONFLIKTDEMPENDE TILTAK I 2014

Rovviltnemnda i region 3/Oppland fikk tildelt en økonomisk ramme fra Miljødirektoratet på kr. 4.900.000 (hvorav 400.000 er øremerket tiltak fra 2013) til forebyggende tiltak, kr. 350.000 til tjenestekjøp og kr. 450.000 til drift av nemnd og sekretariat. Fylkesmannen har mottatt 46 søknader om midler til FKT fra kommuner, lag, organisasjoner, forskningsinstitusjoner og enkeltpersoner. Det er totalt søkt om vel 8 millioner kroner. I tillegg har rovviltnemnda satt av midler til akutte tiltak og fellingsforsøk.

Med bakgrunn i budsjett vedtatt i rovviltnemnda 13. mars og forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak har Fylkesmannen fordelt midler til følgende tiltak:

Budsjett 2014
- Planlagt utvida tilsyn/overvåking og bruk av kadaverhund kr. 1.000.000
- Kortvarig intensivt tilsyn ved akutte rovdyrskader og i kombinasjon med kadaverhund kr. 560.000
- Tidlig nedsanking av sau med prioritet for beiteområder med tap til jerv kr. 320.000
- Kurs og utdanningstiltak kr. 140.000
- Beredskapsareal kr. 20.000
- Informasjonstiltak kr. 30.000
- Tiltak som avklarer tapsforhold, herunder elektronisk overvåking kr. 280.000
- Forskning- og utredningsoppgaver (bl.a. overvåking av gaupe med viltkamera, ESR) kr. 680.000
- Konfliktdempende tiltak kr. 220.000
- Akutte tiltak kr. 600.000
- Skadefelling kr. 1.000.000

Sum kr. 4.850.000

Akutte tiltak
Det er satt av midler til akutte tiltak som kan være ekstraordinært tilsyn, flytting av beitedyr og tidlig nedsanking. Søknad kan sendes i løpet av beitesesongen, og akutte tiltak må være avklart med Fylkesmannen i forkant av iverksettelse.

Tidlig nedsanking av sau bør prioriteres i jervesonen.

"Skadetilfellene der dødsårsak er påvist jerv øker ofte utover i august, og mot sanking i begynnelsen av september. Økt ferdsel i fjellet i denne perioden bidrar til at man finner skader og kadaver lettere, men samtidig viser jerven en tendens til å drepe mer sau utover ettersommeren og høsten. I beiteområder der en begynner å påvise tap til jerv, vil tidlig nedsanking, dvs 10-20 dager tidligere enn normal sanking, kunne bidra til å redusere skadene. Vi vil være forsiktige med å anbefale planlagt tidlig nedsanking over store områder dersom det ikke er indikasjoner i form av påviste skader eller savnete lam ut fra søyenes kodemerking. Til det er sauetallet for høyt i mange kommuner og beiteressursene i bygdene for små. Men i områder med årvisse (forutsigbare), gjentatte tap til jerv, og områder der man fra midten av august avdekker skader av jerv, vil Fylkesmannen oppfordre beitelag til tidlig sanking som akutt tiltak. Det bør være hele beiteområder som sankes samtidig. Tiltaket er tilskuddsberettiget dersom beiteområder/beitelag i samarbeid med kommunen søker i forkant ved å kontakte Fylkesmannen. Det godtgjøres med kr. 6/sau pr. dag for dagene før 1. september." *(Utdrag fra brevet Fylkesmannen sendte til kommuner og beitelag innenfor forvaltningsområdet for jerv i april 2014)*

Kadaverhundekvipasjer
Bruk av kadaverhundekvipasje øker sannsynligheten for å avdekke tap og tapsårsaker på et tidlig tidspunkt. Finn mer informasjon på www.norskekadaverhunder.no
Beredskapstelefon 482 30 371
v/ leder Jonny Mathisen

Tabellen under viser godkjente ekvipasjer i Oppland til bruk i akutte situasjoner/eller som ordinært tilsyn.

Beitelag/dyreeier må ha avtale i forkant for avlønning.

Godkjente kadaverhundekvipasjer i Oppland

Navn	Adresse	Tlf	Hund/hunderase
Kåre Bakken	2663 Dovreskogen	48 26 48 45	Axi/Jämthund
Guttorm Myhren	2687 Bøverdalen	91 32 77 65	Festus/Working Kelpie
Jonny Mathisen	2642 Kvam	48 23 03 71	Oskar/Border Collie
Are Krogh	2642 Kvam	41 51 11 12	Kent/Border Collie
Tor Romsås	2630 Ringebu	99 25 75 97	Joppen og Rabalder/Border Collie
Arne Smestad	2630 Ringebu	91 37 82 76	Ronja/Jämthund
Kristian Krohnberget	2653 Vestre Gausdal	95 27 76 94	Kira/Grønlandshund
Kjell Smestad	2653 Vestre Gausdal	90 99 12 49	Mi/Pyreneerhund
Audun Ersvær	2653 Vestre Gausdal	41 49 32 32	Liz/Jämthund
Hans Kristian Kristiansen	2730 Lunner	90 89 97 87	Mix/Border Collie
Kjell Arvid Briskeodden	2870 Dokka	95 93 52 66	Norsk Elghund
Bjørn Bredvold	2611 Lillehammer	97 77 50 53	Border Collie
Gry Stenvold	2822 Bybrua	91 15 95 95	Labrador retriever
Anne Kristin Ristebråten	2827 Hunndalen	91 36 86 04	Border Collie
Kristine Hansen	2822 Bybrua	95 72 59 60	Flatcoated retriever
Turid Hovland	2740 Roa	48 19 63 64	Labrador retriever

Erstatning for tap av sau/tamrein drept av fredet rovvilt

Det er Fylkesmannen som behandler søknader om rovvilterstatning hvert år. Det ble 30. mai 2014 vedtatt ny erstatningsforskrift, men hovedtrekkene i det gamle regelverket er beholdt. Erstatningsforskriften finnes på Lovdata.no eller kan fås tilsendt fra Fylkesmannen. Det er dyreeiers ansvar å forevise kadaveret for SNO dersom det er mistanke om skade av fredet rovvilt. Fylkesmannen forholder seg til SNOs konklusjon om dødsårsak. Dersom det unnlates å melde om kadaverfunn der det er mistanke om rovviltskade, skal erstatningen avkortes eller bortfalle.

Siste frist for å søke om erstatning for rovviltskader på sau er **1. november 2014** og for tamrein **1. april 2015.** Søknadsfristen må overholdes og det er søkers eget ansvar å søke innen fristen. Selv om rovviltkontakt har vært på stedet og dokumentert rovviltskade, må det søkes om erstatning. Alle kadaver med status «antatt» og «dokumentert» tatt av rovvilt gjelder som dokumenterte skader i erstatningsoppgjøret.

Det er obligatorisk å benytte elektronisk søknad. Dette gjøres gjennom elektronisk søknadssenter på www.miljodirektoratet.no.

Det vil komme mer informasjon på www.fylkesmannen.no/oppland om erstatning for tap av sau/tamrein drept av fredet rovvilt når nytt søknadsskjema er på plass. Fylkesmannen vil utarbeide en veileder i utfylling av søknadsskjema som legges ut på Fylkesmannens nettsider i god tid før søknadsfristen. Det er viktig at dyreeier setter seg inn i erstatningsforskriften før beitesesongen.

Antall dyr erstattet fordelt på rovviltart

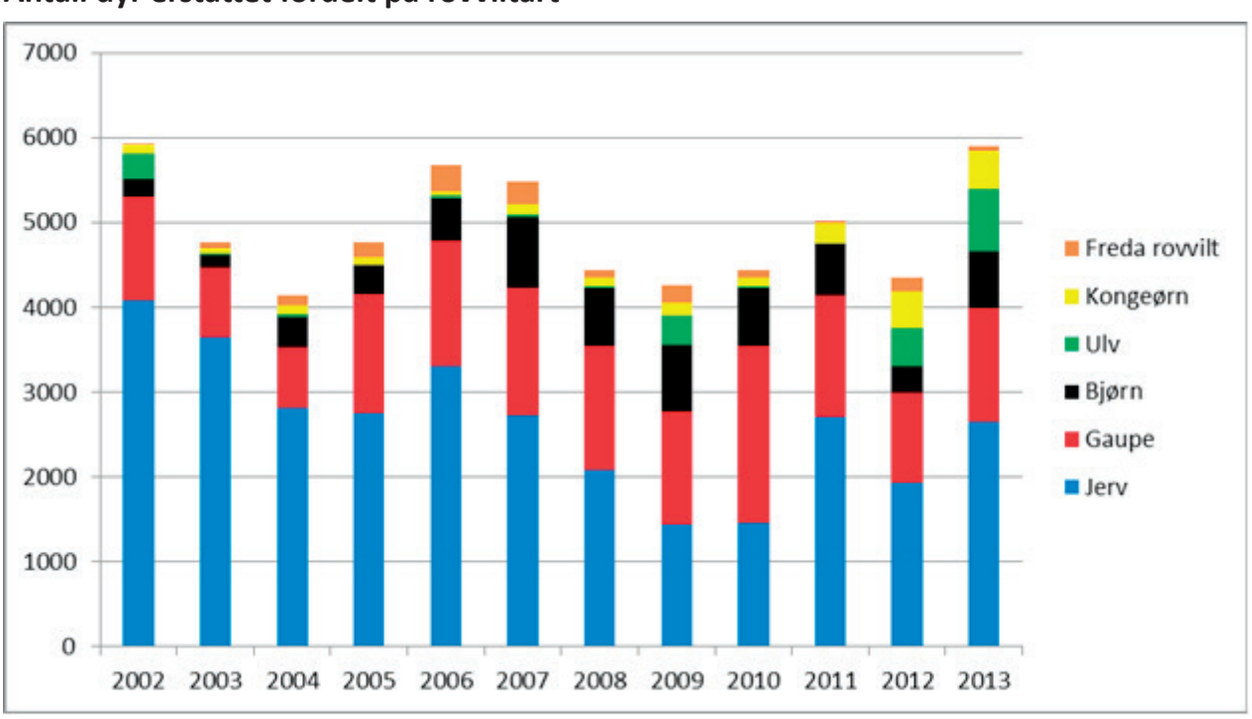

Oversikt over erstatningsutbetaling siste tre år

År	Antall søknader	Ant. søyer og lam omsøkt	Antall søyer og lam erstattet	Utbetalt erstatningsbeløp
2011	408	8 435	5 029	10,7 millioner kr
2012	389	7 159	4 345	9,5 millioner kr
2013	446	9 111	5 865	13,0 millioner kr

KORT FORTALT!

Ved funn av kadaver der det er **mistanke om rovviltskade:**

- La kadaveret ligge mest mulig urørt, men dekk det til for å verne mot åtseletere.
- Noter kartreferanse (ev. avmerk på kart) og ta gjerne bilder – også nærbilde.
- Merk stedet slik at det er letter å finne igjen, og vær innstilt på å påvise funnstedet dersom ikke GPS-kartreferanse er oppgitt.
- Meld snarest fra til en av SNOs rovviltkontakter, uansett kadaverets tilstand.
- Dersom ikke lokal rovviltkontakt er tilgjengelig, kontakt Esben Bø tlf. 957 22 733 eller Ole Knut Steinset tlf. 464 48 657.

SNOs rovviltkontakter:

Region Nord-Gudbrandsdal t.o.m. Nord-Fron/Ottadalen:		**Region Toten/Land/Hadeland:**	
Jon Nørstebø	91 51 66 79	Helge Bjerkehagen	91 18 47 13
Atle Erik Berget	95 80 88 48	Leif Westrum	47 81 18 77
Asgeir Myhrmoen	90 50 30 35	Arvid Snellingen	41 41 45 85
Amund Byrløkken	90 73 75 41	Magnar Haugen	90 86 25 02
Jan Skogen	91 54 26 00	Jon Petter Bergsrud	95 89 37 01
Christian Vole	90 10 21 08		
Erling Dagsgard	90 99 94 96		
Kari Svendsgard	91 83 54 24		
Region Midt-Gudbrandsdal, Sør-Gudbrandsdal, Lillehammer og Gausdal:		**Region Valdres:**	
Christen Bårdsløkken	91 15 37 29	Per Ivar Stensæter	90 78 47 42
Odd Steinar Granheim	97 56 01 67	Stein Olav Windingstad	95 70 99 33
Eivind Fossum	91 12 95 62		

Ved søknad om skadefelling:

- Kontakt kommunen/landbrukskontoret og oppgi antall undersøkte kadaver med SNOs konklusjon om dødsårsak. Oppgi også ev. kadaver som ikke er undersøkt av SNO og om det mangler lam, er urolige dyr m.m.
- Normalt søker kommunen Fylkesmannen om skadefellingstillatelse, men beitelag kan også søke selv. Dersom beitelag søker selv må kommunen informeres.
- **Fylkesmannens rovvilttelefon: 977 37 223** (alle dager 08:00 – 22:00)

Ved iverksatt skadefelling:

- Beskjed om nye skader gis direkte til fellingsleder.
- Tilsynet tilpasses etter fellingsleders ønske

Beredskapstelefon kadaverhund: 482 30 371

Døgnåpen beredskapstelefon for Oppland sau og Geit (Arnfinn Beito): 990 37 525

Sporhundeekvipasjer: Terje Dalbak: 916 55 301
Ylva Österström: 480 37 178
Raymond Ødegård: 941 97 832

POSTEN NORGE
P.P. PORTO BETALT

B

RETUR:
Fylkesmannen
i Oppland
Postboks 987
2626 Lillehammer

Rovviltnemnda i region 3/Oppland
Ivar Odnes (Sp), leder: 95 04 70 24
Mariann Isumhaugen (Ap), nestleder: 45 60 75 35
Signe Von Streng (Sv:) 99 43 57 23
Olaf Nils Diserud (Frp): 92 68 13 55
Jørand Ødegård Lunde (H): 95 93 56 78

Fylkesmannen i Oppland:
Sentralbord: 61 26 60 00
Vakttelefon for rovvilt: 97 73 72 23
Miljøvernavdelingen:
Vebjørn Knarrum, avdelingsdirektør:
61 26 60 50
Steinar Fossum, underdirektør: 61 26 60 69
Stein Egil Granli: 61 26 60 77
Erik Sandberg: 61 26 62 42
Harald Klæbo: 61 26 60 56
Victoria Marie Kristiansen: 61 26 60 65

Landbruksavdelingen:
Anders Prestgarden, avdelingsdirektør: 61 26 61 60
Lars Bjørke, underdirektør: 61 26 61 64
Sidsel Røhnebæk: 61 26 61 54

www.fylkesmannen.no/oppland

Statens Naturoppsyn:
Sentralbord: 73 58 09 26
Jotunheimen, Lom, regional rovvilt-
ansvarlig Esben Bø: 95 72 27 33
Gausdal, regionmedarbeider rovvilt
Ole Knut Steinset: 46 44 86 57

Mattilsynet
Felles sentralbord: 22 40 00 00

Alle foto: Thor Østbye